

Bouw varkensstal in 10 KERNPUNTEN

Bouwen voor de varkenshouderij vraagt veel denkwerk. Niet alleen vanwege de maatschappelijke acceptatie en de vergunningen, maar vooral ook voor de inrichting van het bedrijf.

Groeien betekent dat er opnieuw moet worden nagedacht over onder meer looplijnen, energieverbruik, gezondheid en werkefficiëntie, maar ook over de inpasbaarheid in het landschap. Henk Radstaak en Michel Haarhuis van de afdeling Bomap van ForFarmers adviseren varkenshouders over de bouw en inrichting van het varkensbedrijf in tien kernpunten. <

10. Haarhuis constateert dat varkenshouders bij nieuwbouw vrijwel altijd voor de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV) kiezen. In eerste instantie wordt hier voor gekozen vanwege de fiscale mogelijkheden (MIA/Vamil). Maar wanneer je in gesprek bent met de ondernemer, komen ook veel andere voordelen en opties naar voren. Denk hierbij aan energiebesparende en klimatologische maatregelen, betere gezondheid, bedrijfsopzet enzovoort.

9. Kijk naar moderne technieken voor energiebesparing en mestverwerking. Energie en mest worden steeds hogere kostenposten. Veel energie gaat via de ventilatoren verloren in de vorm van warmte; die energie kun je beter benutten om de stal mee te verwarmen of het brijvoer op te warmen. Volgens Bomap kunnen varkenshouders massaal besparen op energie door gebruik te maken van onder meer warmtewisselaars al dan niet in combinatie met warmtepompen. Natuurlijk vraagt dit een investering, maar in veel gevallen is de terugverdientijd kort. Ook wordt naarstig gezocht naar mestverwerkingstechnieken. Technieken voor mestscheiding en volumereductie zijn het verst gevorderd, maar nog niet uitontwikkeld. Hoewel veel technieken nog in de kinderschoenen staan, is het wel goed om er alvast over na te denken en bijvoorbeeld alvast te kiezen voor gescheiden mestkelders. Wanneer de restwarmte uit de stal hiervoor gebruikt kan worden, heb je een win-winsituatie.

8. Er zijn veel manieren om het bedrijf fraaier te laten ogen: kleurstelling; geleiding topgevels; silo's zo veel mogelijk uit het zicht; luchtwassers integreren in de stal; erfbeplanting; maak van de stal geen vesting (geen hoge hekken) maar zorg voor openheid; maak eventueel een raam aan de zijkant waardoor geïnteresseerden in de stal kunnen kijken; je mag trots zijn op jouw bedrijf en maak dit zichtbaar.

7. Voldoende ruimte in biggenafdelingen en dekstal. "Op vrijwel alle bedrijven is het aantal gespeende biggen per zeug per jaar in de loop der tijd aanzienlijk gestegen. Dit heeft geleid tot een structureel tekort aan biggenruimte op de bedrijven en daarmee druk op de diergezondheid", constateert Radstaak. Extra ruimte voor de biggen levert direct geld op. Per zeug zijn vier gespeende biggenplaatsen nodig (denk hierbij aan een ruime oppervlakte per big van minimaal 0,35m²). Ook de dekafdeling is essentieel en mag bij een aantal bedrijven meer aandacht krijgen. Deze moet voldoende ruimte, licht en lucht bevatten. Als er in de dekafdeling slechter wordt gepresteerd, heeft dat daarna grote consequenties. Het klimaat is ook een belangrijk aandachtspunt. Een goed beheersbaar stalklimaat maakt het resultaat voorspelbaar. Stallen voor gespeende biggen en kraamstallen zijn in deze de meest kritische afdelingen.

1. De eerste vraag is: wat wilt u zelf? "Ondernemers moeten af van ad hoc beslissingen en weten waar zij over tien tot vijftien jaar willen staan", zegt Haarhuis. Ondernemers kunnen om ideeën op te doen open dagen bezoeken van collega-varkenshouders. Verder zouden ondernemers ook rekening moeten houden met de verkoopbaarheid van het bedrijf in de toekomst. Voor een bedrijf dat 10 miljoen moet opbrengen, zijn relatief weinig kopers. Een tweede locatie zou ook een keuze kunnen zijn bij bedrijfsuitbreiding.

2. De ondernemer heeft een plan, maar hoe krijgt hij het geaccepteerd door de omgeving? "Altijd de buurt erbij betrekken. Ga als ondernemer de burens langs met je plan", adviseert Radstaak. Haarhuis: "Je hebt te maken met de gunfactor. Burens gunnen je meer bij goed overleg. Als de buurman het in de krant moet lezen, wordt hij erdoor overvallen; dat zet de haren overeind."

3. "Goed overleg met ambtenaren van gemeenten en provincies is heel belangrijk. Keuzes kunnen dan goed gemotiveerd worden en tevens kan draagvlak worden gecreëerd voor genomen beslissingen. Laat hen eventueel het bedrijf zien", adviseert Haarhuis.

4. Goed nadenken over bedrijfsopzet en looplijnen. Vanwege de diergezondheid moeten diercategorieën van elkaar worden gescheiden. En om efficiënt te kunnen werken, zitten de diergroepen het liefst bij elkaar. Met name op zeugenbedrijven vraagt dit een gedegen studie van de bedrijfsopzet. Radstaak: "Wij zien in de praktijk geregeld dat de varkenshouder vanwege de milieueisen kiest voor een nieuwe emissiearme stal (intern salderen) met een stuk uitbreiding in aantal dieren. Meer zeugen betekent echter ook dat het aantal kraamafdelingen en biggenafdelingen uitgebreid moet worden. Je moet dus goed oppassen dat niet alle diergroepen door elkaar komen te liggen."

5. Financiering. Banken eisen tegenwoordig dat de onderneming technisch goed draait. "Zorg dus dat het bedrijf eerst goed draait alvorens te denken aan uitbreiding", adviseert Haarhuis. "Er is wat dit betreft een groot verschil tussen bedrijven. Een goede ondernemer verdient in slechte tijden meer dan een slechte ondernemer in goede tijden."

6. Per diercategorie een hygiënesluis/omkleedruimte. Op grote bedrijven is het bij nieuwbouw al gebruikelijk dat iedere diercategorie een eigen hygiënesluis/omkleedruimte krijgt, met eigen schoeisel, kleding en materialen. Dit is een goede ontwikkeling.